

PJ-228-229

Seat No. _____

Third Year B. A. (Sem. VI) Examination

April / May - 2016

History : CC - 608

(Optional)

1. History of Gujarat (942 to 1304 A.D.)
2. History of Gujarat (1572 A.D. to 1850 A.D.)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1. History of Gujarat (942 to 1304 A.D.)

સૂચના : (૧) તમામ પ્રશ્નો લખવા ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુ પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવેલ છે.

૧ મૂળરાજ પહેલાની સિદ્ધિઓનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૧ સિદ્ધરાજ જયસિંહની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓનું આલેખન કરો.

૨ ગુજરાતના ઇતિહાસમાં કુમારપાળનું પ્રદાન આલેખો. ૧૪

અથવા

૨ ગુજરાતમાં વિદ્યા અને સાહિત્ય ક્ષેત્રે આચાર્ય હેમચંદ્રનો ફાળો જણાવો.

૩ કણદેવ બીજાની સિદ્ધિઓ અને તેની પડતીનાં કારણો સમજાવો. ૧૪

અથવા

૩ વસ્તુપાલ-તેજપાલની સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ જણાવો.

૪ સોલંકી-વાઘેલા યુગની આર્થિક અને સામાજિક સ્થિતિ ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૪ સોલંકી-વાઘેલા યુગની સાંસ્કૃતિક સ્થિતિની વિસ્તૃત સમજ આપો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ સાત) ૧૪

(૧) મૂળરાજ પહેલાને કયા-કયા રાજવીઓ સાથે સંઘર્ષ થયો હતો ?

(૨) સિદ્ધરાજ જયસિંહે કોના કહેવાથી સોમનાથનો યાત્રાવેરો રદ કર્યો અને રાજ્યની કેટલી આવક જતી કરી ?

(૩) 'સિદ્ધચકવર્તી' અને 'અવંતીનાથ'નાં બિરુદો સિદ્ધરાજે કયા વિજયથી મેળવ્યાં ?

(૪) કુમારપાળે કોની મદદથી અને કેવી રીતે ગાદી મેળવી ?

(૫) કુમારપાળે અહિંસાવૃત્તિનું પાલન કેવી રીતે કર્યું ?

(૬) હેમચંદ્રાચાર્યનું જન્મસ્થળ અને માતા-પિતાનું નામ જણાવો.

(૭) આચાર્ય હેમચંદ્રના શિષ્યમંડલની વિસ્તૃત માહિતી આપો.

(૮) વસ્તુપાલ અને તેજપાલ કઈ જ્ઞાતિના વાણિયા હતા ? તેમના માતા-પિતાનું નામ શું હતું ?

(૯) વસ્તુપાલ-તેજપાલે ગુજરાતમાં કયાં-કયાં ધર્મસ્થાનો બંધાવ્યાં હતાં ?

(૧૦) સોલંકી-વાઘેલા સમયમાં દેશ-વિદેશના વેપાર માટે કયાં-કયાં બંદરો જાણીતાં હતાં ?

(૧૧) સોલંકીકાલીન ગુજરાતમાં કયા-કયા પાકોનું વાવેતર થતું હતું ?

(૧૨) સોલંકી યુગ દરમિયાન ચલણમાં કયા સિક્કાઓ વપરાતા હતા ?

2. History of Gujarat (1572 A.D. to 1850 A.D.)

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- ૧ દિલ્હી સલ્તનતના સૂબાઓના વહીવટીતંત્રનો પરિચય આપો. ૧૪
અથવા
- ૧ ગુજરાતમાં સલ્તનતકાલીન વહીવટી વ્યવસ્થાની ચર્ચા કરો.
- ૨ સલ્તનત સમયની ગુજરાતની આર્થિક સ્થિતિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ સલ્તનતકાલીન ગુજરાતમાં હિંદુ-મુસ્લિમ સામાજિક જીવનનો ખ્યાલ આપો. ૧૪
- ૩ ગુજરાતના સુલતાનોની ધાર્મિકનીતિની સમીક્ષા કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ ગુજરાતમાં સલ્તનતયુગમાં કલા અને સાહિત્ય અને સ્થાપત્યના ઉદય અને વિકાસનું આલેખન કરો. ૧૪
- ૪ સલ્તનત યુગમાં ગુજરાતમાં વિવિધ સાહિત્ય ક્ષેત્રોમાં થયેલી પ્રગતિની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ સલ્તનતના દઢીકરણમાં ગુજરાતના સૂબાઓના પ્રયાસો વર્ણવી, તેમના મહત્વને નિરૂપો. ૧૪

૫ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે સાત)

૧૪

- (૧) સલ્તનત સમયમાં ગુજરાતના મુખ્ય વડાને શું કહેવામાં આવતો ?
- (૨) ગુજરાતમાં સ્વતંત્ર સલ્તનતની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (૩) સલ્તનત સમયમાં ગુજરાતમાં દરિયાઈ વ્યાપારના મહત્વનાં બંદરો કયાં-કયાં હતાં ?
- (૪) સલ્તનતયુગમાં મુસ્લિમ સમાજ કયા વર્ગોમાં વહેંચાયેલો હતો ?
- (૫) સલ્તનત શાસનમાં મુખ્ય આર્થિક આવક કયા ક્ષેત્રમાંથી આવતી હતી ?
- (૬) સલ્તનત સમયમાં હિંદુ-મુસ્લિમ સ્ત્રીઓનો દરજ્જો કેવો હતો ?
- (૭) સુલતાનોની ધાર્મિકનીતિ કેવી હતી ?
- (૮) ભદ્રનો કિલ્લો કોણે બંધાવ્યો હતો ?
- (૯) અડાલજની વાવ ક્યારે બાંધવામાં આવી હતી ?
- (૧૦) સલ્તનત સમયના મહત્વના બે ગ્રંથોનાં નામ આપો.
- (૧૧) સલ્તનતયુગીન ધાર્મિક સાહિત્યના બે રચયિતાઓનાં નામ લખો.
- (૧૨) સલ્તનતયુગનો ગુજરાતનો શ્રેષ્ઠ સૂબો કોણ હતો ?